

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Bečkerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 180 D Negyedévre . 45 D Félévre . . . 90 D Havonta . . . 15 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben	Ára: 75 para

A francia megszállás és a cseh-szlovák sajtó.

Prága, január 18.

A „Tribuna“ cikket közöl, amelyben többek között kifejti, hogy Franciaországnak Németországgal szemben követett önálló eljárását sehol sem fogadták nagy rokonszenvvel. Németországnak Közép-európa és különösen Cseh-Szlovákiára való befolyásáról nyíltan kell beszélni. Mindenki tudja, hogy mit jelentett Ausztria pénzügyi összeomlása Cseh-Szlovákiára nézve és hogy ennek a kicsiny államnak romlása mennyire veszélyeztette és károsította egész Középeurópa gazdaságát. Németországnál ugyanez a helyzet, csak hogy sokkal veszélyesebb, mert huszszor aktora, mint az osztrák köztársaság és mert Középeurópának fontos tényezője. 1920-ban kereskedelmi mérlegünkben Németország 23.90 százalék bevitellel és 12.08 százalék kivitellel, 1921-ben 26.13 százalék bevitellel és 11.21 százalék kivitellel szerepelt. 1922 első hat hónapjában 2 milliárd 146,007.315 korona értékű árut hozták be Németországból Cseh-Szlovákiába és 1.746,007.315 kor. értékű árut vittek ki Németországból. A gyáripari és a munkáskörök jól tudják, mennyire fontosak reánk nézve a német fekete szén, a különleges gépek stb. Ez határozza meg Németországhoz való viszonyunkat. Már csak azért is számolnunk kell Németországgal, mert közvetlen szomszédjai vagyunk. Az új kicsi államok csak akkor fejlődhetnek, ha Középeurópában nyugalom van. Németország gazdasági letiprása veszélyezteti Középeurópa nyugalomát és fejlődését, miért is — fejezi be a „Tribuna“ — a franciák ilyen politikájával nem azonosíthatjuk magunkat.

A svéd munkásság a németországi megszállás ellen.

A „Torontál“ tudósítójának távirata.

Göteborg, jan. 17.

A munkásság ma Németország megszállásának erőszakossága ellen tiltakozó gyűlést tartott. A tiltakozó gyűlés azzal a kéréssel fordul a világ nemzeteihez, hogy jobb ha Németországnak fizetni segítenek, mintha Németország összeomlásával magával ragadja majd az egész világot.

A választások előkészítése.

A demokrata kiáltvány utóhangja.

— A „Torontál“ beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 18.

A demokrata-párt kiáltványa — mint előrelátható volt — még inkább kimélyítette a radikális- és demokrata-párt közötti ellentéteket. A demokrata ifjak ma hatalmas falragaszokon felhívást bocsájtottak ki, amelyen a legélesebb hangon támadják a radikálisokat. Felszólítják pártbíráikat, hogy 21-én, vasárnap délelőtt tíz órakor jelenjenek meg minél nagyobb számban a Kaszinóban megtartandó ülésen, hogy azon kifejezzék elégedetlenségüket a választói kormány ténykedései fellett.

A radikális miniszterek bizottsága tegnap az utolsó simításokat végezte a párt kiáltványán, mely néhány nap múlva fog megjelenni. Politikai körökben beszélnek, hogy a kiáltvány

együttal válasz lesz a demokraták felhozott érveire és támadásaira.

A választási harc az egész országban szünet nélkül folyik. A radikális pártiak közül új jelölt tünt fel tegnap, Mitrovity Dobra Beograd polgármestere személyében, aki a listán vezetőhelyen szerepel. Protityék hír szerint csak ott jelölnek, ahol biztos sikerre van kilátásuk.

A klerikális-párt, mely Szlovéniában feltétlenül biztosnak érzi magát, most kiterjeszti agitációját Boszniára is. Mivel azonban kevés reménnyel keesegtet ez a vállalkozásuk, megkísérlik a kooperálást valamelyik más párttal.

Radikális körökben komolyan számítanak arra, hogy a vajdasági harminenegy mandátum közül husz a radikálisoknak jut.

A német helyzet komor.

Berlin, jan. 17.

Illetékes helyről közlik, hogy a francia hadügyminiszter jelentései a Bochum megszállása után Essenben lejátszódtat véres incidensekről nem felelnek meg a valóságnak. A pályaudvart megszálló francia katonákra a nép nem lőtt rá, hanem ellenkezőleg, a francia katonák gépfegyverből lőttek a védtelen tömegre. Ez annál valószínűbb, miután a franciák maguk beismerik, hogy egy katonájuk sem sebesült meg.

London, jan. 17.

A ruhrvidéki nagyipar képviselőinek a francia hatóságok ma tudtul

adták, hogy a szénszállítást újból meg kell kezdeniök. A nagy ipari műveket, mint Krupp és Stinnes műveit figyelmeztették, hogy engedetlenség esetén szigorú szankciókat alkalmaznak ellenük. A kilátást Angliában igen komornak tartják. A márka összeomlásának esalhatatlan jele, hogy egy angol font ma nyolevankétezer márka.

Essen, jan. 17.

Az osromállapotot a városban megszigorították. Az üzletekben a franciák követelik nagymennyiségű áru átadását. A legtöbb üzletben minden áru elkelt.

A németek fizessenek.

A „Torontál“ tudósítójának távirata.

Páris, jan. 17.

A jóvátételi bizottság hivatalosan tudatta a német kormánnyal, hogy a legközelebbi fizetési határidőt január harmincegyre tolták ki. A jegyzéket az angol delegátus nem írta alá.

Cafolják a katonai hitel híret.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

Az országban olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a kormány háromszáz millió dinár hitelt kért katonai célokra. A kormány hivatalos cáfolatot adott ki, amelyben légből kapottnak mondja a hírt.

TÖZSDE

Január 18.

Beograd. (Zárlat.) London 499, Páris 725, Newyork 110, Szaloniki 130, Milano 530, Prága 310, Berlin 532, Wien 1625, Bukarest 5740, Szófia 69, Budapest 420.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 0023750, Hollandia 212, Newyork 537, London 2494, Páris 3560, Milano 2570, Prága 1470, Budapest 02050, Beograd 440, Bukarest 282, Varsó 001875, Wien 00075, bélyegzett 00076.

Budapest. (Zárlat.) Hollandi forint 1050, dinár 22-25, Márka 13, Lira 126, Dollár 2655, francia frank 175.

Az aranyakat tojó tyuk meséje.

London, január 18.

Mack Neill canterbury-i beszédében kijelentette, hogy Franciaország és Anglia között a cél tekintetében nincsen nézeteltérés, csak a keresztülvitel módzataira nézve. Angliának is az az álláspontja, hogy Németországot a lehetőség legszélső határáig fizetésre kell szorítani, de emlékeznünk kell az aranytojásokra tojó tyuknak történetjére. A franciák ki akarják csavarni ennek a tyuknak a nyakát, az angolok etetni akarják a tyukot, hogy később tojásokat tojjon. Mi nem érzünk szimpátiát e tyuk iránt — mondotta Mack Neill, — mert nekünk tojásokra van szükségünk.

Gyertek haza — minden megvan bocsájtva.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

A pénzügyi bizottság elnöke felhívást bocsájtott ki, hogy a pénzügyi bizottságok tagjai azonnal jöjjenek Beogradba ülésezni. Tudvalévő ugyanis, hogy a bizottság már hetek óta óta nem tarthat ülést, mert a tagok nem mutatnak hajlandóságot az összejövetelre.

A kormány azzal fenyegetődik, hogyha a bizottság nem teljesíti feladatát, kénytelen lesz önmaga dönteni a hitelek ügyében.

Erőszakoskodnak a megszálló csapatok.

Berlin, jan. 17.

A belügyminiszter emlékiratát, amely a rajnavidéki megszálló csapatok kihágásairól szól, ma terjesztették a birodalmi gyűlés elé. A memorandumban háromszáz eset van felsorolva, amelyek már többszörös vizsgálat tárgyai voltak. A legsúlyosabb esetek közül felemlit hatvanöt gyilkosságot, hatvanöt súlyos testisértést, támadást és százhetvenhét erkölcs elleni merényletet.

A budapesti wieni követ Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: Milojevity dr. budapesti és Popovity dr. wieni SHS követ tegnap Pasity Nikola miniszterelnöknél és Ninesity Momesilo dr. külügyminiszternél értekezleten vett részt, amelyen a külügyi helyzetről referált.

A földmives-párt jelöltjei.

Megválasztották a becskerei listavezetőt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 18.

A bányai földmives-párt delegátusai tegnap délután gyűlést tartottak Becskerekben, amelynek programján a listavezetők megválasztása szerepelt. Az ülésen résztvett Lázity Vojislav országgyűlési képviselő, a földmives-párti képviselők klubjának elnöke és Milutinovity Bora végrehajtó bizottsági tag.

Rackov Milán, az értekezlet elnöke ismertette az összejövetel célját és indítványozta, hogy a becskerek-kikindai kerület listavezetőjévé Vujity V. Dimitrije mérnököt válasszák meg. A jelenlévők egyhangúlag hozzájárultak a javaslat-hoz és kitörő lelkesedéssel ünnepelelték a népszerű jelöltet.

Ezután áttértek a kerületi képviselők jelölésére. A szrpszki neuzinai körzetbe Cievra Szávát, a szrpszkiitebeji körzetbe Rajity Z. Milánt, a melenceibe pedig Murgulov Zsivoint választották meg. Ami dzsomboljt, Velika Kikindát és Nova Kanjzsat illeti, azt a kikindaiaknak rezerválták azzal a feltétellel, hogy jelöltjeiket nyolc napon belül jelentsék be.

Az urnaellenőrzést akkor jelölik, mihielyt az állami bizottság véglegesen határozott az urnák száma felett.

Kiterjesztik a Fő-utcát.

Költözködik a városháza.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 18.

Nagyszabású terv foglalkoztatja most a város vezetését, melynek megvalósítása már a közel jövőben megtörténik. A tervvel már régebben foglalkozott a „Torontál”, ujabban azonban jelentékenyen módosult s ezáltal gyökeresen megváltozott az eredeti program.

A városháza és a rendőrség épületét a város határozata szerint kiűrik s az irodahelyiségeket a jelenlegi polgári és elemi iskola tantermeibe helyezik át. Ezáltal végre modern, megfelelő otthont kapna a városháza, másrészt meg a felszabaduló helyiségeket központi fekvésűknél fogva jó áron lakásoknak, esetleg ipari műhelyeknek adnák bérbe. A polgári iskolának a jelenlegi csendőrlaktanyában adnának helyet, mely iskola céljaira csaknem minden átalakítás nélkül megfelelne. A csendőrlaktanyát áttelepítik a város tulajdonát képező Hajduk Veljkova (Merczy) utcai laktanyába. A Szarajlinia (Eötvös) utcában lévő tanítói konviktusnak átadják a Princese Jelena (Gizella) parton álló volt kórházépületet, amelyet a katonaság kiűritett és visszaadott a városnak. A felszabaduló Eötvös-utcai emeletes épületbe

Még mindig eldöntetlen a munkaidő kérdése.

Elfogadták a becskerei kiküldött javaslatait.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 18.

Az ország területén működő gyár- iparosi, kereskedői és kisiparosi kamarák kiküldöttei, valamint a munkások szervezeteinek delegátusai január 15-én konferenciát tartottak Beogradban, Périty Ninko dr. szociálpolitikai miniszter elnökelete alatt. Az ülésen a munkaidő, a záróra és a munkaszünet kérdésének újbóli szabályozásával foglalkoztak és megbeszéltek, hogy miképpen volna leghelyesebben megoldható ez a fontos, régen kísértő probléma.

Az értekezletet Périty Ninko dr. szociálpolitikai miniszter nyitotta meg és megkérte a jelenvoltakat, hogy hassanak oda, hogy mielőbb egyezség létesüljön a munkaadók és munkások között.

A munkaadók meghizottja ezután tiltakozást jelentett be a munkásvédelmi törvény rendelkezései miatt, amelyek tönkreteszik a kereskedelmet és a gyárparat. Eppen ezért alapos áttanulmányozásra javasolja a törvény kérdéses előírásait és a lehetőséghez képest enyhítést indítványoz.

A vita elkerülése végett a konferencia úgy határozott, hogy a munkaadók és munkások külön-külön döntsenek e kérdésben és javaslatukat a plenáris ülés elé terjesztik.

Az üzlet- és gyártulajdonosok három szekcióra oszlottak, gyárosok, kisiparosok és kereskedők alosztályára. A gyárosok és kisiparosok január 15-én délután, a kereskedők pedig 16-án délelőtt tartottak ülést. Ugyanaznap délutánján plenáris ülésük volt, amelyen összegegyezteték a kidolgozott javaslatukat.

Gondosan megszerkesztett tervezetükben kimondották az általános vasárnapi munkaszünetet. A gyűlésen szóba került az is, hogy oly helyiségekben, ahol vasárnapra heti piaci nap esik, nyitva lehessenek az üzletek. Sztanojlovity Sándor a bányai kereskedelmi és iparkamara kiküldötte azonban határozott állást foglalt a javaslat ellen s szavazás útján döntést kért. A szavazás folytán lényeg elvetették az indítványt és elfogadták Sztanojlovity módosított javaslatát, mely szerint vasárnap általános munkaszünet

kerülnének a központi elemi magyar osztályai, a német osztályok beolvadnak az Étvösöva (Magyar) utcai elemi iskolába, a szerbek pedig a Car Dusanova (Váraljai) uti intézetbe.

A mai központi elemi iskola utcai frontját üzlethelyiségnek fogják kiadni, amiből jelentékeny bevételt

van, kivéve az országos vásár esetét.

Az állami ünnepek közül mindössze egyet kérnek kötelezőnek megállapítani, még pedig december elsejét, az ország egyesülésének emléknapját. A többi állami, ugyszintén az egyházi ünnepek betartását, a helyi hatóságoknak a kereskedelmi kamarákkal egyetértőleg kötött megállapodásától teszik függővé. Ezeknek a szünnapoknak megjelölése tartományonként külön történik.

A munkaidő alapjául a munkaadók elfogadták a nyolcórás munkaidőt. Kivételes esetekben azonban kilenc, sőt tíz órai munkát követelhetnek alkalmazottaiktól. Az üzleti zárórát tartományonként külön állapítják meg a hatóságok és a kereskedelmi kamarák. Bányában például a kisipari üzemek és üzletek nyitvatartási idejét napi tíz órában kéri meghatározni. A tartományonként történő záróramegállapítást Sztanojlovity becskerei kamarai kiküldött javaslatára fogadták el.

Január 17-én délelőtt a munkaadók a munkásokkal együttesen ülészttek és ezuttal a tulajdonosok megbizottja felolvasta a megszöveggett, kész javaslatot. A munkások utána a bizalmiférfi elismeréséről szóló szabályzatot terjesztették elő elfogadásra. Mivel a kamarák kiküldötteinek erről a pontról, mely egyáltalában nem volt napirendre kitűzve, felhatalmazásuk nem volt, megállapodtak afelett, hogy erről a legközelebbi összejövetelükön tárgyalnak.

Február 26-ikáig áttanulmányozzák kölcsönösen a javaslatokat és a 26-án tartandó ülésen már kész programmal jelennek meg.

A munkások értesülésünk szerint a munkásvédelmi törvény megszigorítását követelik. A munkaidőből semmiesetre sem engednek, ugyszintén ragaszkodnak a nők és fiatalokruak éjjel foglalkoztatásának szigoru tilalmához és a bizalmiférfi rendszer feltétlen elismeréséhez.

A kérdés tehát korántsem nyert még elintézést és kétséges még a február 26-iki gyűlés sikere is.

remél a város. Ugyszintén bérbeadják a városháza és rendőrség irodahelyiségeit is.

A város kész programot dolgozott ki s most annak a gyakorlati kivitele volna hátra, ami elé — értesülésünk szerint — nem gördülnek nagyobb akadályok.

HIREK

Jan. 20.

1805-ben meghalt Csokonai Vitéz Mihály, aki a magyar költészet legkiválóbb emberei közé tartozik. (Főbb művei: Dorottya, Anakreoni dalok, Lilla dalok, A lélek halhatatlanságáról stb.)

1813-ban meghalt Wieland Kristóf, Márton német költő. (Főbb művei: Die Geschichte der Abderiten, Die Könige von Scheschian, teljes Schakespeare és Cicero fordítás stb.)

A gör. kel. vizkereszt. A gör. kel. szerb lakosság ma ünnepli vizkereszt napját. A szokásos körmenet és vízszentelést délelőtt 10 órakor tartják meg. A vízszentelési szertartást a nagyhídról végzik.

A király hajtóvadászaton. Beogradból jelenti tudósítónk: Aleksander király szárnysegéde kíséretében Bélljére utazott, ahol hajtóvadászaton vesz részt, vaddisznóra és rókára.

Kinevezések. Cetina Zsarko novikanizsai főszolgabíró állásától felfmentették. Hivatalát Sztójcsity Dragoljub szolgabíró veszi át. — Nádaski Gyuro, a központi járás főszolgabírója ma adja át hivatalát az újonnan kinevezett becskerei járási főszolgabírónak Jovanovity Milenkának.

Halálosvégi baleset. Szepesi Béla 19 éves munkás ma reggel fél 6 órakor a cukorgyári repaszeletet vonó vascsigába zuhant, amely a szó szoros értelmében összeroncsolta. A mentők a kórházba szállították, utközben azonban meghalt.

Majd megválik. Beogradból jelenti tudósítónk: A „Novosti” közli, hogy a görög udvar hivatalosan megcáfolja a román trónörökös válási szándékát.

Adomány. Bergenthál Albert és neje, szül. Löwy Róza házasságuknak 25-ik évforduló-ünnepélye alkalmából 200 koronát az izraelita szegényeknek, 200 koronát a Zsidó Nőegyletnek, 200 koronát a róm. kath. árvaháznak és 200 koronát a gör. kel. árvaháznak adományoztak.

A Slavija ma esti jelmezbálja. A „Slavija” sportgyűlés nagyszabású szezonnyitó álarcos jelmezbálja ma, péntek este lesz nyolc órai kezdettel a Kaszinóban. A Slavija-bálak mult sikerei, különösen azonban a jelmezbálakat érte alatta, garanciák arra nézve, hogy ezuttal is mindenki jól fog mulatni.

Kinevezés. Az egészségügyi minisztérium B. B. B. osztálya dr. Salgó Imrét a becskerei megyei közkórházhoz alorvossá nevezte ki.

Izr. istentisztelet. A péntek esti izr. istentisztelet további intézkedésig d. u. fél 5 órakor kezdődik.

A halálba üldözték. Beogradból jelenti tudósítónk: Sztanojlovity Budimil beogradi csendőr tegnap szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy egyik feljebbvalója ok nélkül állandóan üldözte s ezért vált meg az életétől. A csendőrpáncsnokság megindította az eljárást.

* Szedinjene Krečane D. D. Zagreb. Bogovičeva-ul. 3. Modern mész-művek Ožuran és Novimarofban. Havi termelés 150 vagon elsőrendű darabmész.

Jegyzői kinevezések — áthelyezések. Megyessy Cézár tótaradáci jegyzőt hivatalból nyugdíjaztatták. Helyébe Tótaradára Korényi Cirillt nevezték ki községi jegyzőnek. Járossi János tótaradáci segédjegyzőt jelenlegi minőségében Osztrova (Temessziget) helyezték át. Helyébe Tótaradára Martin Toman osztrovi segédjegyző került.

Rubens és a 17-es villamos. Budapestén a minap Kékesiné és Vöröshegyiné, két milliomos neje találkozott Gerbaudnál a reggeli órákban. Frissek voltak, gömbölyűek, ékszerek és bundások. Természetesen csakhamar a bevásárlásokra terelődött a szó.

— Pompás gyémánt nyakláncot vettem tegnap — ugymond Kékesiné.
— Nem is volt drága. Mindössze tizenötmillió koronába került.

Vöröshegyiné felsőbbsegesen mosolygott.

— En egy Rubens-képet vettem.
— Mibe került? — sürgeti Kékesiné.

— Hárommillió koronába.
— És legalább szép kép?

— Gyönyörű — áradozott Vöröshegyiné — Merő bársony és arany. A mester java idejéből való.

— Oly jól ismeri Rubenst? — kérdezte éppen Kékesiné.

— Hogy ösmerném-e? Hogyan ösmerném. Tegnapelőtt is láttam a 17-es villamoson a Fa-sorban.

Kékesiné arcán felragyogott a diadal enyhe bibora.

— Lássá, most megcsiptem magát.

— Nem ismerheti Rubenst, mert... mert...

Kékesiné élvezte Vöröshegyiné néma megrökönyödését s lassan, nyomtatékkal ejtegetve szavait, mintha taglózna, mintha szétakarná morzsolni konkurensét:

— Nem is ismeri Rubenst, mert a 17-es villamos nem is jár a Fa-sorban.

Konstantin exkirály temetése Nápolyból táviratban jelenti a Stefánipolgármester: Konstantin exkirály holttestét koporsóba zárva idehozták. Miklós görög herceg a polgári és katonai méltóságok képviselőivel az „Italia” hajófedélzeten megjelentek, amelyen Konstantin holttestét ide szállították. A koporsót letakarták a görög lobogóval, ráhelyezték egy ágytálcára és négyes fogaton vitték a görög templomba. A koporsó előtt a város, a katonaság és az egyház képviselői haladtak, a koporsó mögött pedig Miklós herceg és a görög kolónia hivatalos méltóságainak képviselői. Zsófia királynő, a görög hercegnők és az aostai hercegnő az olasz királyi ház gépkocsijain követték a menetet. Az aostai herceg és Nápoly városa pompás koszorúkat küldtek a temetésre. Óriási embertömeg gyülekezett az orthodox templom felé vezető úton. Ebben a templomban végezte az archimandrita a gyászszertartást. Ezután Zsófia királynő és a hercegnők a királyi palotába mentek, ahol az aostai herceg vendégei.

Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyébét nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Tavaszi modellkalapok
Érkeztek! — Estéli, crepdechin, szövetruhák, Jumperek, legújabb divatnak, nagy választékban. Alakítást jutányos árban vállal **ASZLANYI JULIA** kalap- és rudivatterme Veliki Beeskerek, Nemanjina (Jenő herceg) utca 7. Tünder-ház

Háromezernél több magyar választója van Beeskereknek.

Beeskerek, jan. 18.

A választójog kérdésében befejezett tények előtt áll a nemsláv polgárság. A „Torontál” és annak tudósítása révén az összes vajdasági lapok közölték a belügyminisztérium B. B. B. osztályának bizalmas rendeletét, mely a hatóságokat a nemsláv választójogosultak utólagos felvételére utasítja. A rendelet minden kétséget kizáróan egyenesen megparancsolta a listába való felvételét, egyes helységekben azonban ennek dacára sem gondoltak annak végrehajtására, hanem érthetetlen okokból. (talán régi belügyminiszteri rendelet hatása alatt) még mindig vártak valami újabb utasítást.

Tegnapra végre még a túlvatosakat is megnyugtató távirat érkezett az alispáni hivatalhoz, mely minden kétséget kizárólag dönt a nemslávok felvétele ügyében. A távirati utasítás annyira világos, hogy véleményünk szerint nem akad tisztviselő, aki azt végre nem hajtana vagy kételyeket támaszthatna. Ebbe a rendeletbe még a szándékos rosszakarat sem tud homályosságot belemagyarázni és aki efelett még kételkedni tud, az megérdemli állásának elvesztését.

A rendelet távirati uton érkezett a Torontál-temesmegyei alispáni hivatalhoz, a belügyminisztérium B. B. B. osztályától.

A belügyminisztérium utasítása röviden elmondja, hogy a választói névjegyzékek január 31-ikéig kiigazítandók és utólagosan fel kell venni minden választójogosult polgárt, aki nem optált idegen állam javára. A pol-

gármesterek és főszoigabírók hivatalosan kiértékelendők, hogy ebben a szellemben járjanak el. Ha valamelyik jelentkező felvételét a hatóságok elutasítják, sérelmének orvoslásáért az illetékes elsőfoku bírósághoz fordulhat.

Az alispáni hivatal — értesülésünk szerint — távirati úton továbbította a kérdéses rendelkezést az összes bánsági városok polgármestereihez és a járássok főszoigabíróihoz. Ma, január 18-án tehát már minden város és község megkapta a végleges várva-várt döntést, mely minden kételyt eloszlat.

Érdeklődtünk a városnál a nemsláv állampolgárok felvétele iránt. A kapott felvilágosítás szerint a nemslávok közül a magyarok felvétele már megtörtént. A kiigazítást végző városi jegyző tegnap háromezernél több magyar választót írt be, utólagosan a választói névjegyzékbe. Az igazolási eljárás már véget ért, a neveket már bevezették a listákba és még csak a folyószámok beírása van hátra. A magyarok listáján mintegy kétszázötven zsidóvallású magyar neve szerepel.

A cionista egyesület a napokban átadott jegyzékén kétszázötven zsidó nemzetiségű választójogosult felvételét kérte. A zsidók beírása jelenleg folyamatban van.

A németek listáját most állítják össze. Hogy mennyi a német választók száma, nem lehet még megállapítani.

A szerb nemzetiségű választók száma megközelítőleg háromezeröttszáz.

A nemzetiségi kérdés — gyakorlatban.

Bonyodalom a tomasováci gyógyszerár engedélye körül.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 18.

Egy évvel ezelőtt történt, hogy Földes Ferenc óbecsei okl. gyógyszerész örökön megvette a Bundy-örökösöktől a tomasováci gyógyszerárát. Földes a vétel megkötése után rögtön kérvényt adott be az egészségügyi minisztérium novisadi osztályának, amelyben Tomasovác község részére a patika-jog átirását kérte. A régi rezsimben és mostan is, ez csak egyszerű hivatali eljárás, formalitás, melyet a rend kedvéért tesznek csak meg. Földes is ebben a nyugodt tudatban élt, hogy kérvényét kedvezően intézik el és távolról sem gondolt arra, hogy komplikációk állhatnak be. Közben természetesen nagyobb beruházásokat eszközölt, felszerelést, berendezést vásárolt és pótolta árukészletét. Egy éven át zavartalanul dolgozott gyógyszerárában mint boldog tulajdonos, amikor végre, személyes közbenjárására megkapta a várva-

várt végzést. Nem volt benne köszönet.

Az egészségügyi minisztérium novisadi odszekja egy legutóbbi kért végzésével elutasítja Földes kérvényét és a patika-jogot, a jelenlegi tulajdonos megkérdezése nélkül, egyszerűen átruházta Gerdec Gyuró vrsaci gyógyszerészre. Földes tehát kénytelen a gyógyszeráráról lemondani s azt vagy kiüriteni, vagy az új tulajdonosnak átadni.

Hogy mily módon történt a kibuktatás, nem kutatjuk. Mindössze megállapítjuk, hogy Földes okleveles gyógyszerész, óbecsei illetőségű, SHS állampolgár, aki ilyen tekintetben nem eshet kifogás alá. S még sem adták meg neki a gyógyszerárnyitási jogot. Vajjon miért.

Megdrágul a telefon.

Felemelték a vidéki beszélgetések árát.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 18.

Kellemetlen meglepetést tartogat a posta- és táviratügyi miniszter a telefonelőfizetőknek és általában mindazoknak, akik a technika fejlődés vívmányát igénybe veszik. A miniszter ugyanis már régebben elhatározta, hogy felemeli a telefondíjszabást, de a közbeeső ünnepekre való tekintettel nem akarta megzavarni az eddig sem tulesapongó jókedvet s a kedves ajándékot most a szürke hétköznapok idejére szánta változatossággal a nagyközönségnek.

A posta- és táviratügyi miniszter rendelete tegnap délelőtt érkezett meg a beeskereki főnökségre. Az utasítás szerint az első zónában a háromperces beszélgetés ára tíz dinár, a második zónában tizenöt, a harmadikban husz és a negyedikben huszonöt dinár. Sürgős beszélgetés tarifája száz százalékkal magasabb. Az új díjszabás január huszadikán lép életbe.

Az emelést öszintén szólva indokolatlannak és időszerűtlennek találjuk. Legutóbb októberben változtatták meg a telefondíjteleket, amikor is jelentékenyen magasabbra állapították meg az új árakat. Az újabb emelést már csak azért sem tudjuk megérteni, mert a tisztviselők fizetése október óta egy parával sem nagyobb, másrészt meg a telefon ma is csak éppen olyan rossz, mint volt októberben. Sőt ellenkezőleg, még rosszabb.

Ilyen körülmények között teljesen céltalan az emelés. Ahelyett, hogy generális javítás alá vennék a mármár használhatatlan állapotba került telefonvonalakat és készülékeket, folytonosn drágítják az amugy sem olcsó vidéki beszélgetéseket.

Szerkesztői üzenetek.

P. M. Helyben. „A muraközi tenger” című tegnapi cikkünkben az író hibás stilizálása folytán úgy tűnt föl, mintha az emigráltak között nem volna, aki becsületet munkát végezne, pedig de sok van, aki véres verejtékkel, becsületos munkával keresi meg kenyerét. Az író különben kijelentette, hogy egész megfigyelése tisztán a Bécsi Magyar Ujság és annak uszálya munkájára és ferdítéseire szorítkozik.

Megjegyezte már:
Február 3.

Az erdélyi dzsentrik vándorszínháza.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Vannak-e még Beeskereken olyan öreg polgárok, akik emlékeznek arra, amikor még ekhós szekereken vonultak be Beeskerek városába, a megyét már végigfaluzott vándorszínházak? Régen áll már a színház. A vándorszínház úgy elűnt, úgy megszűnt, hogy a mai nemzedék már csak regényekből, elbeszélésekből ismeri a magyar színház történetét ezt a romantikus korát.

Mintha száz esztendő történt volna vissza az idő kerekére, úgy tűnt fel nekem, amikor az Arad melletti Brádon talákoztam egy vándorszínházcsoporthal. Egy olyan társasággal, amely még ott tart a színházi technika és egyéb körülmények dolgában, ahol Déryné ifjasszony, Szentpétery, Magyar, Petőfi és még sokan mások társulatai arattak száz esztendőnek előtte: a magyar színház hőskorában. Faluról-falura mennek és egyszer a nagyvendéglő udvarán másszor — ha van — a nagytermében játszanak szomorú, meg vig darabokat. Sőt ha kell a kocsiszint alakítják át játékszínek. A fényes, villanyos világítást sárgán pislákoló petróleumlámpások pótolják, kellektáruk a vendéglő butorzatából telik ki, a díszlet legtöbb esetben a terem három fala. De ha akad kimondottan díszlet, éppen ott, ahol játszanak, akkor is egy díszlettel játszik végig minden darab összes felvonásait. Elvégre Shakespeare darabjait is úgy játszották egyszer!

Brádon kislaku falragaszok hívták fel a közönség figyelmét arra, hogy az Intim színház elsőrangú társulatával a „Gróf Rinaldó” című látványos nagy operettet fogja bemutatni. Számos látogatást és pártfogást kér: Eöry Pordán Lajos színházigazgató. Meg akartam nézni az előadást, azonban kiderült, hogy nem fognak játszani, mert a mozi is tart előadást és mindenki a moziba megy, a színháznak már nem jut közönség. Brádon nagyon gyengén ment Eöryéknek s onnan a múlt hét közepén a tiznapos brádi szezon befejezése után Körösbányára tettek át működésük színhelyét. Itt a „Tul a nagy Krivánon”. Farkasoperett, az „Embrevő” című Gabányi vigjáték, Molnár „Színháza” és Follinusz „Náni”-ja kerültek bemutatásra. Még az első előadás napjának délelőttjén fogalma sem volt Eöry Pordán igazgatónak arról, hogy mivel fogják kíséni az este színre kerülő operett énekszámait. Nosza szerzeszédelt a társulat zenét szerezni. Estére aztán akadt egy önfeláldozó urileány, aki a katolikus paptól kölcsönkért harmoniumon és egy urifü, aki hegedün hajlan-

dók voltak kíséni a társaság előadását.

A színház tagjai részben nagyon ifjú emberek, mult nélkül, részben öregek, vagy meghatározhatatlan korúak, viharos multtal. Legérdekesebbnek látszik a társulat titkára, akiről a fáma azt mondja, hogy valódi hamisítatlan gróf. Szálhegyi gróf Lázár Dénes, aki nem mindig volt színházi titkár, faluzó vándorszínháztag. Lázár gróf még fiatal, de már mult áll mögötte és jövője az vigasztalannak látszik. Azt mondják, hogy ezelőtt öt esztendővel még 300 holdas birtok ura volt lent Erdélyben. Az ifjú gróf, aki még nem volt nagykoru, többre értékelte a pénzt, a készpénzt, mint a fekvő vagyont. Mindent elköveztett, hogy nagykorussá magát és a birtokot pénzzé tegye. Ez 1918-ban történt. Gróf Lázár Dénes, aki akkor zászlós volt, vagy már nem volt katoná, a 300 holdas birtokot potom 100.000 koronáért eladta 1918-ban. Azután Wienbe ment, mert jól akart élni. Jól élt és kártyázott. A százezernek hamar vége lett! — Dénes grófnak pénze többé nem volt, de maradtak pénzes rokonai. Dénes önértékes ember, de leküzdötte önmagát és elment egy rokonához Budapestre, aki ott vasuti főigazgató. A főigazgató, aki nem szerette a fiatal grófot azért, mert a bohémtermészet — a könnyelműség — tultergett benne és Dénes rövidesen ösztetiztek. Lázár Dénes elment, de többé nem rokonokhoz. Pedig Erdélyben van egy dús gazdag unokanővére, egy Bissingen grófné. Szálhegyi gróf Lázár Dénes kitűnő nevelést kapott. Művelt embert faragtak belőle. Irodalmi ismeretei, nyelvtudása azt az ötletet adták neki, hogy házitanító lesz. Egy erdélyi zsidócsaládnál kapott alkalmazást. Az egész családot tanította francián; havi 3000 leiert. De Lázár Dénes hajtotta nyugtalan vére, nem tudta magát beletörni a nyárszínházi életbe. Színházi titkár lett Eöry Pordánál, havi 1500 lei gázsival. És most megy velük faluról-falura.

Famegmunkálógép és benzinmotor eladó.

Bővebbet a „Neue Zeit” kiadóhivatalában, Veliki Beeskereken. 82

Eladó ház

Bogorodicsina (Boldogasszony) u. 27/28. Bővebbet: Schäffer Adolf cipész-mester-nél, Brankovics utca. 106

Torontál- és Temes megye alispánjától
1466—923. sz. 100

Kő és zuzottkő beszerzése.

1923. évi február hó 6-án délelőtt 10 órakor az alispáni hivatal 8. számú szobájában árlejtés tartatik a 16.200—24.600 km. szakaszon levő pancsova—brestovaci törvényhatósági uthoz szükséges kő és zuzottkő szállítására és pedig:

4158 m³ zuzottkőre,
4032 m³ törött aprókőre,
336 m³ kötőanyagra.

Ezen anyag megmért rakásokban (prizmakban) Ivanovo vagy Brestovácánál a Duna-partján adandó át Előirányzott összeg 1.186.710 Din, bántépénz 5%, amely az árlejtés előtt teendő le, az állami számvevőségéről alkotott 88. t.-c. értelmében.

A költségvetés és feltételek naponta betekintheők az alispáni hivatalnál levő 8. számú szobában. Utólagos ajánlatok nem fogadtnak el.

Veliki Beeskerek, 1923. január 13.

Rajity s. k., alispán.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági zárgondnok ezenel közhírré teszi, hogy a veliki-beeskereki kir. járásbírósg Gn. 1391/1922. számú végzése folytán nyilvános árverésen el fog adatni azon Komonyszigetbéli (Slov Aradac község közelében levő) 50 hold nemes- és vadfűzessző kitermelése, azaz levágása, melyet az Udruženje Ratnih Invalida bérel a kincstártól.

Az árverés határnapja 1923. évi január hó 25. (huszonötödik) napjának d. e. 10 órája Slov. Aradac község házában.

Az árverési feltételek a következők:

1. Az árverés tárgya a fentemlített fűzesszők 1921/1922 termésének levágása.

2. Kikiáltási ár: 101.000, szóval százegyezer dinár.

3. Azok, kik árverelni kívánnak, tartoznak az árverés megkezdése előtt bántépénz fejében a kikiáltási ár 10 (tíz) %-át a zárgondnok kezéhez készpénzben lefizetni és írásban elismerni, hogy az árverési feltételeket ismerik.

4. Az árverés tárgya a kikiáltási áron alul is a legtöbbet ígérőnek fog eladatni. A vevő köteles az egész vételárat a zárgondnok kezéhez azonnal készpénzben lefizetni és ugyanakkor a vételár 1%-át tevő vételi illetéket is kiegyenlíteni.

5. Amennyiben a vevő ezen kötelezettségének eleget nem tesz, elveszti a bántépénzt és az árverés a késedelmes vevő kára és veszélyére azonnal folytatatik, mely újabb árverésnél a késedelmes vevő részt nem vehet.

6. A vevő köteles a fűzesszők kitermelését, azaz vágását a fenti számú bírósági végzés értelmében 1923. március 1-ig befejezni és addig a levágott fűzesszőket elszállíttatni.

7. Vevő köteles a fűzesszőket a kir. kincstárnak az Udruženje ratnih invalida-val kötött szerződése értelmében a földszinttel egyenlően levágtatni.

8. A zárgondnok nem szavatol az eladott holdak mennyiségeért.

9. Az árverés napjától vevő tartozik a fűzesszők őrzetéről gondoskodni.

Vel. Beeskerek, 1923. évi jan. 16.

Bozsik Károly s. k.,
bir. zárgondnok.

Kovácsszerszám
eladó, esetleg műhely lakással együtt átvehető. 83
Bővebbet Tomasoavci u. 1018 sz.

A Gimnazijska utca 18. sz.
ház eladó.
92
Bővebbet a háziasszonynál.

Jókarban levő üres használt
hordókat
30 litertől 300 literig, megvételre keresek 51
Kohn Ignác bor- és szeszárunagykereskedése, Veliki Beeskerek.

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállításból eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túlépések).
Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Eladó ház
az Écskai-uton, a vasuti őrháztól vissza a második, mely áll 2 szoba, 2 konyha, éléskamra és pincéből. Vétel esetén azonnal beköltözhető. 57
Bővebbet a helyszínen a tulajdonosnál.

Eladók
különbéle butorok, edények és egyéb háztartási cikkek
Német végsor 8/9. sz.

Veszünk disznósirt szalonnát
20 és
minden mennyiségben a legmagasabb napi áron
Kanitz és Leipnicker,
Millettyeva u. 43. Telefonszám 27.

VRSAC és vidékén HIRDETÉSEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 938
GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

